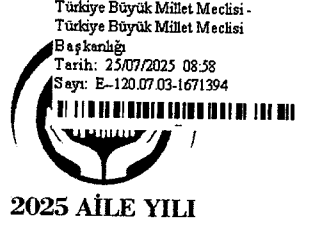

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-16940372
Konu : Soru Önergeleri
(7/26166-7/26511-7/27244-7/27993)

7/26166 GK 137
7/26511 GK 139
7/27244 GK 152
7/27993 GK 162

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 09.04.2025 tarihli ve 1608670 sayılı yazınız.
b) 15.04.2025 tarihli ve 1611495 sayılı yazınız.
c) 02.05.2025 tarihli ve 1621124 sayılı yazınız.
ç) 20.05.2025 tarihli ve 1630082 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan Denizli Milletvekili Sayın Yasin ÖZTÜRK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/26166, 7/26511, 7/27244 ve 7/27993 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

- 1 - 7/26166 Cevap Metni (5 Sayfa)
2 - 7/26511 Cevap Metni (4 Sayfa)
3 - 7/27244 Cevap Metni (1 Sayfa)
4 - 7/27993 Cevap Metni (3 Sayfa)

**Denizli Milletvekili Sayın Yasin ÖZTÜRK'e Ait 7/26166 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız çocuklarımızın korunmasını, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınmasını amaçlamakta, tüm risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesiller yetiştirmek üzere koruyucu, önleyici ve destekleyici çalışmaları çocuğun üstün yararı ilkesi çerçevesinde yürütmektedir.

Bakanlığımızca, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir.

Bakanlığımız yoksulluğun nesiller arası transferinin önüne geçebilmek ve sağlıklı nesillerin yetişmesine katkı verebilmek için özellikle çocukları destekler nitelikte yardım programlarına önem vermektedir. Bu nedenle ihtiyaç sahibi hanelerimiz çeşitli hane bazlı sosyal yardımlarla desteklenmektedir. Bu çerçevede doğrudan çocuklarımızı destekler nitelikte olan Şartlı Nakit Transferleri, Öksüz ve Yetim Yardımı, Asker Çocuğu Yardımı, Engelli Yakını Aylığı, Doğum ve Çoklu Doğum Yardım programları gibi düzenli yardım programları yürütülmektedir.

Bununla birlikte yoksulluk zincirini kırmak amacıyla özel önem verilen eğitim yardımları kapsamında aktarılan tutarlar sosyal yardım harcamalarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu kapsamda eğitim materyali, ücretsiz ders kitabı, engelli öğrencilerin ücretsiz taşınması, öğrenci barınma, taşıma ve yemek yardımı, öğrencilerin ulaşım giderlerine yönelik yardımlar ve öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programı ile de çocuklarımız desteklenmektedir.

Öte yandan çocuklu hanelerimiz çocuklara yönelik yardımlara ek olarak; yardım özelinde belirlenen şartları sağlamaları halinde Gıda Yardımı, Barınma Yardımı, Elektrik Tüketim Desteği ve Yakacak Yardımı gibi diğer yardımlar ile bütüncül bir yaklaşım benimsenerek ihtiyacı yönlerinden desteklenmektedir.

Bu kapsamda tematik ve kapsayıcı sosyal yardım programları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız desteklenmekte olup Bakanlığımızca yürütülen sosyal yardım programlarına ilişkin detaylı bilgiler ve veriler Bakanlığımız internet sitesinden takip edilebilmektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımızca çocukların ihtiyaçlarının karşılanması, ailelerin güçlendirilmesi, geçici olarak yaşanan sosyal ve ekonomik güçlüğü önüne geçilmesi yoluyla çocukların öz aileleri ve yakınları yanında bakımlarının ve desteklenmelerinin sağlanması ile fırsat eşitliğinin oluşturulması amacıyla Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmeti (SED) verilmektedir. SED Hizmeti bir sosyal yardım değil, sosyal hizmet modelidir. Ailelerin ekonomik olarak güçlendirilmesinin yanı sıra psikososyal açıdan da desteklenmesini de temel alır.

Bununla birlikte hizmetten yararlanan ailelerden istihdama katılabilecek durumda olanların İŞKUR meslek edindirme kurslarına yönlendirilerek kendi hayatlarını sürdürebilecekleri iş ve meslek sahibi olmalarına çalışılmaktadır.

SED hizmetinin en önemli bileşeni alanda çalışan meslek elemanları tarafından ailenin ihtiyaç duyduğu konularda psikososyal müdahale bileşenidir. Yapılan inceleme ve değerlendirme sürecinde aile içinde sorunların çözülmesi, ailenin ve çocuğun çevreye

uyumu, çocuğun okula uyumu ve eğitime devamı, kriz durumundaki kişilere psikososyal destek sağlanması, ailelerin ebeveynlik becerilerinin artırılması vb. konularında mesleki müdahalede bulunmaktadır.

Ayrıca SED Hizmetinin etkinliğini artırmak, ailelerde çocuk ile ilgili farkındalık oluşturmak, çocuklara okul dışı zamanlarını kaliteli ve verimli kullanabilecekleri ortam ve imkânları sunmak, fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla 2017 yılında başlatılan “**SED Hizmetinin Etkinliğinin Artırılması (Okul Destek) Projesi**” kapsamında 81 ilde SED Hizmetinden yararlanan ortaokul ve lise çağında bulunan çocukların sosyal, kültürel, sportif ve akademik faaliyetlerden faydalandırılması sağlanmaktadır.

Proje ile çocukların boş zamanları, gelişimlerini destekleyecek şekilde yapılandırılmakta, boş vakitlerinde olumsuz ortamlardan/sosyal çevreden ve bunların barındırdığı risklerden korunmaları ve toplum kaynaklarına erişim konusunda fırsat eşitliği sağlanmaktadır.

Ayrıca ihtiyaç duyulan vakalarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği danışmanlık, eğitim ve sağlık tedbiri alınabilmektedir.

SED Hizmetine ihtiyaç duyan hanelere, doğrudan çocuklarımızın aile bütünlüğü içerisinde korunması, sağlıklı gelişimleri ve eğitim yaşantılarının desteklenmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından çocuk odaklı sosyal ve finansal destek programı uygulanmaktadır.

Bakanlığımız suç mağduru olması, suça sürüklenmesi, madde bağımlısı olması ve refakatsiz olmaları nedeniyle hakkında koruma ve bakım kararı verilen çocukların kurum bakımından faydalanmalarını ve bu süreçte eğitim ve sağlık durumlarına ilişkin takiplerinin yapılarak alanında uzman meslek elemanlarından psikososyal destek almalarını sağlamaktadır.

Suç mağduru çocuk kavramı 5395 sayılı Kanun ile kurumsal hizmetlerimiz arasına girmiştir. Suç mağduru çocuk, korunmaya ihtiyacı olan çocuk kavramının içinde yer almakta olup 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda korunma ihtiyacı olan çocuk “*bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk*” şeklinde tanımlanmıştır.

Suçta sürüklenmesi sebebiyle bakım tedbiri kararı verilen çocuklarımıza korunma, bakım ve psikososyal destek hizmeti vermek üzere Çocuk Evleri Sitelerimiz ihtisaslaştırılmıştır. Bu kuruluşlar, bahse konu çocukların olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travma ve/veya davranış bozukluklarını giderme amacıyla rehabilitasyon süreci tamamlanıncaya kadar geçici süre bakım ve korunmalarının sağlandığı, bu süreçte aile, yakın çevre ve toplum ile ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik çalışmaların yürütüldüğü, kız ve erkek çocuklara yönelik ayrı ayrı yapılandırılan ev tipi sosyal hizmet kuruluşlarıdır.

Korunma ve bakım altında bulunan çocuklara ve ailelerine uygulanmak üzere Psikososyal Destek ve Müdahale Programı olan Anka Çocuk Destek Programı geliştirilerek uygulamaya konmuştur. Anka Çocuk Destek Programı ile çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan travmanın en aza indirilmesi, olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturulması hedeflenmektedir.

Anka Programı bugüne dek iki kez revize edilmiş, 2018 yılında yapılan etki analizinde anlamlı ve olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Programın 11–18 yaş arası tüm koruma ve bakım altındaki çocuklara uygulanmasını hedefleyen yeni versiyonu “Anka 3.0” için çalışmalar devam etmekte olup bu versiyonda dijital bağımlılık, madde kullanımı, teknolojik okuryazarlık gibi güncel temalarla ilgili bireysel ve grup oturumları, aile çalışmalarına ilişkin başlıklar programa

dâhil edilmiştir. Revize edilmiş versiyonun 2025 yılı itibarıyla yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.

Ailenin varlığını “güçlü ve sağlıklı” bir şekilde sürdürmesi için insan merkezli ve koruyucu, önleyici bir yaklaşımın esas alındığı politikalar uygulamaya geçirilmektedir. Bakanlığımız aile bütünlüğü ve evlilik kurumunun güçlendirilmesi konusunda araştırma, eğitim ve danışmanlık gibi sosyal hizmet faaliyetleri yürütmektedir. Ailenin öneminin vurgulanması, aile içindeki birlik ve beraberliğin korunması, mevcut riskler karşısında ailenin desteklenmesi amacıyla 2025 yılı Aile Yılı olarak Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ilan edilmiştir. Aile yılı kapsamında ailenin korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik olarak ilgili kurumlarla iş birliğinde çeşitli çalışmalar ve aile kurumuna yönelik farkındalığın artırılmasına ilişkin faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Aile ve topluma yönelik sosyal politikaların rasyonel temeller üzerine inşa edilebilmesi amacıyla düzenli sosyal araştırma faaliyetleri yürütülmektedir.

“Küreselleşen Dünyada Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi” temalı Uluslararası Aile Forumu, ailenin korunması ve güçlendirilmesi, aileye ve çocuklara zararlı akımlarla mücadele edilmesi, güçlü bir nüfus yapısına sahip olunması amaçlarıyla; aileden sorumlu bakanlar, uluslararası kurum temsilcileri, akademisyenler ve STK üyeleri katılımıyla 22-23 Mayıs 2025 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilmiştir.

Kapanışı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN ve Sayın Emine ERDOĞAN’ın tefrişleri ile gerçekleştirilen Aile Forumunda Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde 2026-2035 dönemi “Aile ve Nüfus 10 Yılı” ilan edilmiştir.

Aile yılı kapsamında aileyi merkeze alan politikaların küresel düzeyde tartışıldığı Forumda 27 ülkeden bakanlar ve üst düzey politika yapıcılarla bir araya gelinerek aileye yönelik ortak değerler ve karşılaşılan tehditler ile çözüm yolları masaya yatırılmıştır.

2025 yılında ilan edilen Aile Yılı kapsamında aile kurumunu destekleyici adımlar atılmaktadır. Bu doğrultuda "Doğum Sonrası Yarım Zamanlı Çalışma Hakkının Kullanımına İlişkin Yönetmelik", 18.07.2025 tarihli ve 32959 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğe göre kadın ve erkek memurlar doğum veya evlat edinme sonrası analık ya da babalık izninin bitiminden itibaren çocuğun ilköğretim çağına başladığı tarihi takip eden ay başına kadar yarı zamanlı çalışabilecektir. Haftalık 20 saatlik çalışma esasına dayalı bu düzenleme, ebeveynlerin çocuklarının gelişimine daha fazla zaman ayırmalarına ve aile içi bağların güçlendirilmesine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Sosyal politikalar alanındaki stratejik gelişmeleri takip etmek, veriye dayalı araştırmalar yaparak etki analizleri gerçekleştirmek, sosyal hizmet modelleri geliştirmek ve politika önerileri sunmak amacıyla 25 Aralık 2024 tarihinde 171 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Aile Enstitüsü kurulmuştur.

Bakanlığımız, aile ve toplumu tehdit eden sorunları tespit ederek, toplumsal duyarlılığı geliştirici çalışmalar ortaya koyarak, yetişkinlere yönelik eğitim programları hazırlamakta ve uygulamaktadır. Evlenecek çiftlere yönelik Evlilik Öncesi Eğitim Programı, Aile Eğitim Programı ve Aile Danışmanlığı hizmeti ailenin sağlıklı ve uzun ömürlü olması amacıyla yürütülmektedir. Aile kurmak niyetiyle bir araya gelen çiftlerin evliliğe daha iyi bir başlangıç yapabilmeleri ve aile birlikteliğinin sağlam temeller üzerine kurulması amacıyla Evlilik Öncesi Eğitim Programı uygulanmaktadır. Evlilik öncesi eğitim programları ile evlilik öncesi süreçte çiftlerin birbirlerini iyi tanımaları, etkili iletişim kurma yollarını öğrenmeleri ve yaşanabilecek

olan sorunlarla baş edebilmelerini sağlamak amaçlanmaktadır. “Aile Eğitim Programı (AEP)” ailelerin ve aileyi oluşturan bireylerin aile içinde üstlendikleri rollerle ilgili becerilerini ve bilgilerini geliştirmeye katkı sağlamaktadır. AEP, aile eğitimiyle ilgili temel ihtiyaçlar dikkate alınarak Eğitim, Sağlık, Hukuk, İktisat ve Medya olmak üzere 5 farklı alandan ve 210 konudan oluşmaktadır. Aile Eğitim Programı (AEP) çerçevesinde “Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma Modülü” ve Yeşilay iş birliğinde gerçekleştirilen “Türkiye Bağımlılıkla Mücadele (TBM)” Eğitimleri aracılığıyla farkındalık eğitimleri verilmektedir. Bağımlı ve ailesine yönelik olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmet Merkezlerinde sosyal uyum süreci danışmanlığı da sunulmaktadır. Bakanlığımız hizmetlerinin tek çatı altında sunulduğu Sosyal Hizmet Merkezleri (SHM), 2013 yılından bu yana ailelere ve fertlere yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, iyileştirici sosyal hizmet çalışmalarını ilgili paydaşlarla iş birliği halinde sunmaya devam etmektedir. Bakanlığımız tarafından yürütülen Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) kapsamında sosyal yardım ve hizmetlere ihtiyacı olan aile ve bireylerin tespiti, bilgilendirilmesi ve hizmetlerden yararlanmalarının sağlanması ve bu suretle yaşam koşullarının iyileştirilmesini amaçlanmaktadır. Aile Danışmanlığı hizmeti ise çiftlerin aile içi iletişim, ilişki vb. sorunları nedeniyle veya boşanma düşüncesinde ya da hukuksal süreçte olup bu süreci sağlıklı olarak yönetebilmeleri amacıyla, 81 ilde Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezlerindeki meslek personeli aracılığıyla ücretsiz olarak sunulmaktadır.

“Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı” ile ailenin ve aile bireylerinin güçlenmesi ve iyilik halinin artırılmasına yönelik yürütülecek aile odaklı politika, program, uygulamalar ile aileye hizmet sunan tüm aktörlerin bir arada yer aldığı, temel bir izleme çerçevesi sağlayan ortak ve kapsamlı bir vizyon ve strateji belgesi oluşturulmuş olup söz konusu belgeye ilişkin 2024/6 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 15.05.2024 tarihinde yayımlanmıştır. Ayrıca, 25 Aralık 2024 tarihli ve 172 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında “Nüfus Politikaları Kurulu” kurulmuştur.

Aile ve Gençlik Fonu kapsamında Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi Projesi aracılığıyla yuva kuracak gençlerimiz hem maddi olarak hem de eğitim ve danışmanlık hizmetlerimizle desteklenmektedir. 15 Şubat 2024 tarihinde deprem bölgesinde pilot olarak uygulanmaya başlayan proje, 13 Ocak 2025 tarihi itibarıyla ülkemiz geneline yaygınlaştırılmıştır.

Diğer yandan, aileler için dijital bir rehber olma özelliği taşıyan İlk Öğretmenim Ailem Mobil Uygulaması hayata geçirilmiştir.

Bakanlığımızca başta kadın, çocuk, engelli ve yaşlılarımız ile şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımız olmak üzere bireyden aileye, aileden topluma uzanan çok geniş bir kesimi kapsayacak şekilde koruyucu ve önleyici programlarımız etkin bir şekilde uygulanmaktadır. Sosyal adalet ve sosyal refahın sağlanması temelinde sosyal hizmet ve sosyal yardımları bütüncül bir anlayışla, adil, arz odaklı ve etkin bir şekilde belirlemeye ve uygulamaya önem veren Bakanlığımız sunulan hizmetleri çeşitlendirmeyi ve artırmayı önceliklendirerek kurumsal kapasitesini ve hizmetlerini sürekli iyileştirmeye, sosyal hizmet ve sosyal yardım alanında politikalar geliştirirken ortaya çıkan sosyal sorunlara ve risklere yönelik çözümler üretmeye devam edecektir.

Bu çalışmalar kapsamında personelimizin nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi ve ihtisaslaşmış personelin istihdam edilmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda, Bakanlığımızca

önümüzdeki yıllarda gerçekleştirilecek personel alımlarında sosyal hizmet ve mesleki personele öncelik verilmeye devam edilecektir.